

δαχτική, ὅλη, πού δὲ βλέπουμε καὶ νάναφέρονται στὴν περίληψη τῶν ἐφημερίδων.

Γενικά, τὸ ξαναλέμε, τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια, ὅσο σύντομα ἐκθεμένα κι ἂν τὰ εἶδαμε, μᾶς κάνουν πολὺ καλὴ ἐντύπωση καὶ μᾶς φαίνονται σὰ μελετημένα, καὶ συστηματικὴ ἐργασία καὶ γενναία προσπάθεια νὰ λευτερώσουν τὸ ἐλληνικὸ μυαλό ἀπὸ τὰ σκοριασμένα του δεσμά, προσπάθεια πού ἐπιτυχέστερα καὶ ἐπαινετέστερα ἐπίσημα τίς ἕως τώρα σκορπισμένες κι ἀνεπίσημες προσπάθειες γιὰ τὸ λύσιμος αὐτόνε τῶν δεσμῶν.

Τελειώνοντας ἡμέτε νὰ σημειώσουμε ἀκόμη ἕτι τόσο στὴ συζήτηση τῶν ἐκπαιδευτικῶν ὅσο καὶ στὴ συζήτηση κάθε ἄλλης σειράς νομοσχεδίων οἱ συζητητές πρέπει νὰ μὴ λάνθουν μπρὸς ἀπ' τὰ μάτια, νὰ λογαριάζουν πάντα καὶ πολὺ, μαζὶ μὲ τὸν εἰδικὸ σκοπὸ πού τοῖς προβάλλεται, ἐκπαιδευτικὸ ἢ ἔπεισον ἄλλο, κ' ἂνα σκοπὸ παράλληλο ἀκόμη, μιὰ μεγάλη ἔθνηκὴ ἀνάγκη, δηλ. τὸ πῶς μ' ὅσα προτείνουν θὰ συντελέσουν λίγος ἢ πολὺ κοντὰ στὰ ἄλλα καὶ στὸ νὰ στερέψῃ ἢ μετανάστευση εἶτε ἀπὸ λόγους ὀλιγοῦς προέρχεται εἶτε ἀπὸ ἠθικοῦς. Π. χ., ἂν συζητοῦνε κ' εἶναι νὰ ψηφίσουν ἐκπαιδευτικὰ, νὰ σκέφτονται μαζὶ καὶ τοῦτο πῶς, μὲ ποιὰς διδασκαλίαις, μὲ ποιὰ μέτρα τὸ σκολεῖο θὰ συντελέσῃ στὸ νὰ γεννήσῃ στὸ παιδί τὴν ἀνάγκη ν' ἀγαπᾷ τὸν τόπο του καὶ νὰ μὴν τὸν ἀποχωρίζεται; Τὸ ἴδιο κι ὅταν πρόκειται νὰ ψηφιστοῦν γεωργικὰ ἢ ἔπεικα ἄλλα μέτρα. Καὶ γιὰ νὰ φωτιστοῦμε ποιὰ θὰ εἶναι τὰ συντελεστικὰ γι' αὐτόνε τὸ σκοπὸ, πρέπει νὰ νοιώσουμε ὅτι ραγδαία πρέπει νὰρθῇ ἢ ἀπομοιάσῃ μὲ τὰ παιὸ πολιτισμένα κράτη, μὲ τὴν Ἀμερικὴ λ. χ., γιατί τότες μονάχ'κι νομιζοῦμε, ὅα σταματήσῃ ἢ μεταλλάσῃ στὸ ἐξωτερικὸ, κ' ἐπίσης ραγδαία ἢ εἰσαγωγὴ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν εὐκολιῶν τῆς ἀστικῆς ζωῆς στὰ χωριά, γιὰ νὰ πάψῃ ἢ νὰ περιοριστῇ καὶ ἢ ἐσωτερικὴ μετανάστεψη. Ἀλλοῶς, ὅταν τὰ παιδιὰ πού ἐκπαιδεύομε μᾶς φαίνοιν, τί θὰ μᾶς κάνουν τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια; Κι ὅταν οἱ γεωργοὶ πού ἡμέτε νὰ μορφώσουμε μαζεύονται στίς πόλεις, τί τὰ ἡμέτε τὰ γεωργικὰ; Κι ὅταν οἱ στρατιῶτες μᾶς σκορπίζονται στὸν κόσμον ὅλο, τί τὰ ἡμέτε τὰ στρατιωτικὰ; Καὶ οἱ γυναῖκες μᾶς τί θὰ γίνονται; Καὶ ἢ Ἑλλάδα πού θὰ μένῃ;

27. 11. 1918

ΑΥΓΟΣ ΠΟΛΛΑΒΡΟΣ

Ἀντιπρόσωπος τοῦ «Νουμά» στὴν Ἐλαφονίκη

ὁ κ. Π Θ ΠΑΥΛΙΔΗΣ

C/O The American Tobacco Co

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΑΒΕΡΩΦΕΙΟΥ

Ἄν ὑπάρχῃ περίπτωση πού ἢ δημοσιογραφία ἐξετέλεσε τὸ καθήκον της μὲ τὸ παραπάνω, εἶναι ἢ πολυθρόνηλη περίπτωση τοῦ κληροδοτήματος Ἀβέρωφ.

Γιὰ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» ἐκθέτω μὲ δυὸ λόγια τὸ τί συμβαίνει.

Ὁ ἀλησμόνητος Ἀβέρωφ, μεγαλοϊδεάτης, ὅπως εἶταν, στὸν πόθο του τὸν ἱερὸ νὰ ἐνθαρρύνῃ ἕλικὸς ὄχι μόνον τὸ στρατό καὶ τὸ στόλο, ἀλλὰ καὶ τίς τέχνες, ἄφησεν ἐπάνω ἀπὸ ἕνα ὀλοστρόγγυλο ἑκατομμύριο δραχμῆς στὸ Ὁδεῖο τῶν Ἀθηνῶν, γιὰ νὰ μπορῇ τὸ ἴδρυμα αὐτὸ μὲ τοὺς τόκους του, δηλαδὴ μὲ 50,000 δραχμῆς τὸ χρόνο, νὰ ἐνισχύῃ τὸ θέατρο καὶ τὴ μουσικὴ τοῦ τόπου. Παραθέτω λέξη πρὸς λέξη τὸ μέρος τῆς διαθήκης:

«... Ἀφίνω τέσσαρα μερίδια εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἱδρυόμενον Ὁδεῖον, ἵνα τὸ ἐξ αὐτοῦ ποσὸν κατατεθῇ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν τόκοι χρησιμεύουν

1) Εἰς σύστασιν δραματικοῦ καὶ μουσικοῦ διαγωνισμοῦ ἐναλλάξ ἀνά πᾶν ἔτος πρὸς βράβειυσιν πρωτοτύπου δράματος ἢ μουσικῆς συνθέσεως, ἔχοντων Ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν ἀρχαίαν ἢ νέαν· ὁ διαγωνισμὸς οὗτος θὰ ὀνομάζεται «Ἀβερῶφειος».

2) Εἰς ἔκδοσιν τῶν βραβευομένων ἔργων.

Καὶ 3) Εἰς τελειοποίησιν δι' ὑποτροφῶν ὑπὲρ τῶν ἀριστευόντων ἠθοποιῶν ἢ μουσουργῶν ἢ ἐκ τῶν διακρινομένων ἐκτελεστικῶν εἶτε ἐν Ἑλλάδι εἶτε ἐν Ἑξωπῆ ἀποστελλομένων τὰ καθέκαστα τῆς διαθέσεως τοῦ κληροδοτήματος θέλει ἀποφασίσαι τὸ Λιουκητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ὁδείου».

Τὸ Λιουκητικὸν ὅμως Συμβούλιον τοῦ Ὁδείου δὲν ἀποφάσισε μόνον γιὰ τὰ «καθέκαστα» ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ ἴδιο τὸ κληροδοτήμα.

Ἀθέτησε τὸν ὄρο τῆς διαθήκης μὲ τὸ «ἔτσι θέλω», ἀσέβησε στὴ μνήμη τοῦ ἔθνικοῦ εὐεργετῆ κ' ἐπῆρεν ὅλα τὰ χρήματα τὰ προορισμένα γιὰ ἄλλους σκοποὺς καὶ τὰ διέθεσεν ὅπως ἐφάνηκε καλύτερα στὴ μεγαλοφυΐα τοῦ κ. Νάζου. Δηλαδὴ, ὅπως εἶπε μόνος του, ἐνίσχυσε τὴ διδασκαλίαν τοῦ πιάνου κ' ἐγένεμισε τὸν τόπο μὲ σόβικα κορίτσια, πού ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ μᾶς παίζουν σονατίνες καὶ τὰ τραγουδάκια τῶν Παναθηναίων.

Ἄλλὰ ἦρθε ἢ μέρα ν' ἀνακαλυφτῇ ἢ αὐθαρεσία τοῦ κ. Λιεθωντῆ τοῦ Ὁδείου καὶ νὰ τὸν πε-

ριλάβη ὁ τύπος ἀπὸ τὸ αὐτί, ἂν καὶ λιγάκι μὲ τὸ γάντι, τὸ ὅποιον ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν συνειθίζω νὰ φορῶ καθὼς ξέρει κι ἀπὸ ἄλλοτε, ἔρχομαι ἀπὸ τὸ φιλόξενο «Νουμᾶ» νὰ τοῦ τὰ πῶ ἀνοιχτότερα.

Ἄπὸ ποῦ ἀντλήσε τὸ θράσος καὶ τὸν κυνισμό ὁ κύριος αὐτὸς ν' ἀθετῇ τῇ διαθήκῃ ἐνός Ἀβέρωφ καὶ μὲ ποῖο δικαίωμα, ἔκανε τόσα χρόνια νὰ μὴ φανερωθῇ ὄλο τὸ μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς καὶ τῆς σκέψης τοῦ ἔσοχου ἐκείνου πατριώτη; μπορεῖ νὰ γίνη μεγαλύτερο ἔγκλημα ἀπ' αὐτό;

1ον) Πρὸς τὴ μνήμη ἐνός ποῦ εἶδε τόσο πλατιά τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους;

καὶ 2ον) Πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ θεάτρου, στοὺς ὁποίους ἐχαρίζετο μιὰ τόσο μεγάλη ἠθικὴ κ' ὄλικὴ ἐνθάρρυνση;

Ἡ ἀπάντησις ἔρχεται μόνη της. Τὸ θράσος καὶ τὸν κυνισμό τὸν ἀντλήσεν ἀπὸ τὸ αἰσχρο περιβάλλον. Ἐμμήθησε τὸ παράδειγμα ὄλων τῶν ἄλλων κ' ἐσυμφώνησε μὲ τὸ πνεῦμα ποῦ ἐβασίλευσε στὴν ἐποχὴ του. Τί θὰ πῆ ἡ θέλησις τοῦ Ἀβέρωφ μπροστὰ στὴ θέλησις τοῦ μικροῦ ἐμένα κι ἀνεξέλεγκτου κοτζάμπιασι; Ποιὸς θὰ βρεθῇ ποτέ, καὶ ποιὸς προπάντων θὰ τολμήσῃ νὰ μὲ κατηγορήσῃ; Θὰ κάνω ὅ τι θέλω ἐγὼ κι ὄχι ὅ τι θέλησεν ὁ Ἀβέρωφ. Κι ἀντὶ ν' ἀποφασίσῃ γιὰ τὰ καθέκαστα, κι ἀντὶ νὰ πλατύνῃ τὴν ἐξήγησι τοῦ κληροδοτήματος πρὸς τὸ καλὸ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς μουσικῆς, τὸ στένειρε σὰν τὴ στενή του τὴ σκέψῃ καὶ τὸ ἔκανε πίσουρα. Τί σημασία εἶχε γι αὐτόν ἂν στό μεταξὺ ἐφανερώθηεν ἓνας Καμπύσης, γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρω ὀνόματα συγγραφέων ποῦ εἶναι στὴ ζωῇ, ποῦ θὰ ἔπρεπεν ἀμέσως νὰ τὸν προσκαλέσῃ καὶ νὰ νοῦ δώσῃ δὲν τὰ μέσου νὰ πῆ στὴν Εὐρώπη νὰ σπουδάσῃ καὶ νὰ μορφωθῇ; Τί σημασία ἔχει γι αὐτόν, ἂν τώρα ἀκόμα ὁ μουσουργὸς κ. Μάριος Βάρβογλης, γιὰ τὸν ὅποιον ἐνθουσιάζετο ἓνας Σαβιγγιάρ διευθυντῆς ἐπὶ χρόνια τοῦ Κονσέρ Λαμουρέ, στό Παρίσι κ' ἐπικαλοῦμαι γι αὐτὸ τὴ μαρτυρία τῆς δ)δος Σπεριάντσιας Καλό, ποῦ βρισκεται ἀντὶς τὶς μέρες μεταξὺ μας—τί σημασία, λέω, ἔχει, ἂν παιδεύεται, μὲ τὸ λίγο μιστὸ ποῦ τοῦ στέλνει ὁ πατέρας του, νὰ σωθῇ ἀπὸ τὴν τρικυμίαν τῆς βιοπάλης γιὰ νὰ χύσῃ στὴ σύνθεσι τὴν λαχρὴν του κι ἑλληνικώτατη προσωπικότητά; Τί σημασία ἀκόμα μπορεῖ νὰ ἔχη ὅτι τόσοι νέοι μὲ ταλέντο, θὰ ἔπαιρναν κάθε χρόνο— ἓνας ἕστερα ἀπ' τὸν ἄλλο— τὸ βραβεῖο ποῦ τοὺς ἀνήκει δικαιοματικώτατα, καὶ θὰ εἴρισκαν τρόπο νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ τέλμα ποῦ τοὺς ἔχει ρίξει ἡ ἐγκληματικὴ ἀστοργία τοῦ τόπου μας πρὸς κάθε ἀνθρώπο διακρινόμενον στὰ γράμματα; Ἄς εἶναι καλὰ τὰ κορίτσια τῶν μπακάληδων, ποῦ ὄλ' αὐτὰ τὰ κάνουν

λιανὰ καὶ τὰ παίζουν στό πιάνο συνατινές.

Πολλές φορές ἔγινε ἐκστρατεία δημοσιογραφικὴ ἐναντίο τοῦ κ. διευθυντῆ τοῦ ἰδρύματος τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, καὶ πολλές φορές, ἕστερα ἀπὸ τίς διάφορες ἀποκαλύψεις ποῦ ἔγιναν σὲ βάρος τῆς ἀμειβθείας του εἶπαν πολλοὶ μ' ἀνικουφισι:

— Ἐπιτέλους αὐτῇ τῇ φορὰ δὲ θὰ τὴ γλυτώσῃ! — Κι ὅμως τὴν ἐγλύτωσε. Καὶ τὴν ἐγλύτωσεν ὅλες τίς φορές *σκανδαλωδῶς* γιὰ νὰ μεταχειριστῶ καὶ μιὰ δημοσιογραφικὴ ἔκφρασι. Τόσο μάλιστα, ποῦ μεταξὺ ὄλων ὅσα ἐδιαδόθησαν, ἐδιαδόθηκε κι ὅτι ὁ κ. Νάζος εἶναι ἀκλόνητος, χάρι σὲ γραφτὸν ὄρον συμβολαίου ποῦ ἔγινεν ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν Ἀβέρωφ.

Δὲν ξέρω ἂν ἀληθεύει τέτοια τερατώδης διάδοσι. Ἀφοῦ ὅμως αὐτὸς ἔχει τὸ θράσος νὰ παραβαίνῃ ὄρους κληροδοτήματος, νομίζω πὼς δίνει ὄλο τὸ δικαίωμα στὴ φωτεινὴ μας Κυβέρνησι νὰ τὸν κάλῃ σ' ἀπολογία καὶ νὰ τὸν στείλῃ ἀπὸ κεῖ ποῦ ἦρθε. Γιατὶ εἶναι ντροπὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρη, ὅταν ἓνας ἀνθρώπος ποῦ δὲν εἶναι ὄχι μουσικός, ἀλλὰ ποῦ δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται, νὰ κρατᾷ μιὰ θέση, ποῦ ἀνήκει δικαιοματικώτατα σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς μουσουργούς μας.

Νά, ὁ Καλομοίρης, ὁ Βάρβογλης, ὁ Λαμπιελὲ καὶ νὰ ἀκόμα κι ὁ Σαμάριας. Ἄν, ὅπως λέει, ὁ κ. Νάζος εἶναι καλὸς διαχειριστῆς πρῶτοιο συζητήσιμο— ἄς τὸν κρατήσουν στὴ διαχείρισι τοῦ ἰδρύματος. Δὲν ἄκουσα ὅμως ποτέ μιν ἓνα διαχειριστῆ νὰ γίνῃ διευθυντῆς κοινοβουλευτικῶν. Τὰ σκουπίδια τοῦ παλαιοκομματισμοῦ ἄς σκουπιστοῦν μιὰ γιὰ πάντα, μὲ τὴν ἄγια σκοῦπα ποῦ κρατᾷ στὰ χέρια της ἡ ἀνορθωτικὴ μας Κυβέρνησι ποῦ ἐμήνησε τὴν ἀνοίξι της Φυλῆς. Εἶναι καιρὸς πιά.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΚΙΠΠΗΣ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

“ Η ΑΓΝΗ ”

τὸ καινούριον μελοδωρικόν. ποιητικὴν στὰ γραμμὰς μας καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο Βασιλείου καὶ Κουζιάρου (ὁδὸς Σταδίου 42). Ἀρ. 1,50. Γιὰ τὸ ἔξοτερον 2 δο. δίχως ταχυδρομικά.

« ΚΡΟΝΙΟΝ »

ΚΟΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΜΥΡΟΠΟΛΕΙΟ

(Ὁδὸς Σταδίου, κάτω ἀπὸ τὸ Ἀρσάκειο)

Τὰ φτηνότερα καὶ διαλεχτότερα ἄρρωματα. Κολώνια λουίζας καὶ λεμονιοῦ, εἰδικὴ γιὰ ἐντριβές καὶ λουτρό. Ἰδιαίτερον τμήμα γιὰ τίς κυρίες. Ἐύρισμα καθημερινὸ 5 δο. τὸ μήνα